

Representantforslag 98 S

(2011–2012)

fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Svein Flåtten, Rigmor Andersen Eide og Borghild Tenden

Dokument 8:98 S (2011–2012)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Svein Flåtten, Rigmor Andersen Eide og Borghild Tenden om resultatmåling av forenklingsløftet

Til Stortinget

Bakgrunn

Norske bedrifter bruker hvert år store ressurser på å etterleve offentlige krav og regler. Rambøll mfl. har på oppdrag fra Nærings- og handelsdepartementet anslått at bedriftenes samlede administrative kostnader knyttet til etterlevelsen av disse forhold beløper seg til rundt 54 mrd. kroner årlig. Denne administrative byrden svekker konkurransekraften til norsk næringsliv. Reduksjon av administrative kostnader frigjør tid til viktig verdiskaping. Spesielt vil små- og mellomstore bedrifter bruke uforholdsmessig store ressurser på å følge de føringene som pålegges av offentlige krav.

De borgerlige regjeringene i Danmark og Sverige var tidlig ute med konkrete forenklingsmål og prioriterte å redusere næringslivets administrative kostnader. I Danmark ble de administrative kostnadene redusert med 25 pst. (ca. DKK 7,7 mrd.) i perioden 2001–2010. Blant annet gav en forenkling av selskapslovgivningen en reduksjon på DKK 87 mill. kroner. I Sverige er bedriftenes administrative kostnader redusert med 11 pst. brutto. Svenske myndigheter har et mål om 25 pst. reduksjon mellom 2006 og 2012, men her er målperioden nylig blitt forlenget. Også Nederland har hatt et mål om å redusere de administrative kostnadene. Disse skulle kuttes med 25 pst. over tidsrommet 2003–2007. Dette målet ble

innfridd, og nå har nederlenderne startet sin andre forenklingsrunde.

I Norge tok regjeringen Bondevik II initiativ til en kraftig reduksjon i de administrative kostnadene for næringslivet. I 2002 ble handlingsplanen «Et enklere Norge» lagt frem. Siden ble denne planen fulgt opp med nye forenklingsmål for perioden 2005–2009. Daværende næringsminister Børge Brende satte et klart mål: Næringslivets administrative kostnader skulle reduseres med 25 pst. innen 2012. I 2005 ble det regjeringsskifte, og dette løftet ble lagt på is av den rød-grønne regjeringen.

Etter mange år med tapte forenklingsmuligheter har regjeringen omsider tatt et steg i samme retning. I august 2011 presenterte nærings- og handelsministeren et konkret mål for reduksjon av de administrative kostnader for næringslivet. I pressemeldingen fra statsråd Trond Giske, datert 31. august 2011, skrives følgende:

«Fra 1.1.2011 til 1.1.2016 skal kostnader bedrifter har for å følge opp myndighetspålagte rapporteringskrav reduseres med hele 10 milliarder kroner. Det tilsvarer en reduksjon på omtrent 20 prosent av dagens nivå. Om lag halvparten av kuttene skal gjøres i inneværende stortingsperiode.»

Rapportering av administrative kostnader

Regjeringen startet i 2006 et prosjekt for reduksjon av næringslivets administrative kostnader ved å kartlegge næringsrelevant regelverk i en basismåling. I 2009 ble denne basismålingen oppdatert. Det var konsultantselskapet Rambøll, i samarbeid med KPMG, Teknologisk Institutt og Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, som foretok den nye målingen av størrelsen på de administrative kostnader som offentlige krav til rapportering pålegger næringslivet.

Rapporten viste at næringslivets administrative kostnader beløp seg til om lag 54 mrd. kroner. Dette betydde at bedrifters netto administrative kostnader hadde blitt redusert med 288 mill. kroner mellom september 2006 og september 2009. Dette tilsvarte en reduksjon på 0,5 pst. sammenlignet med situasjo-

nen i 2006. Om man fortsetter i dette tempoet, vil det kunne ta svært lang tid før regjeringen når sitt forenklingsmål.

Bedrifters administrative kostnader stammer fra etterlevelse av tre typer informasjonskrav. Fordelingen mellom disse kategoriene er slik:

Type informasjonskrav	Kronebeløp	Prosent
Innberetning til myndighet, innsending av skjema	15,2 mrd.	28 pst.
Opplysning til tredjepart, informasjonskrav	5,3 mrd.	10 pst.
Dokumentasjon, informasjonslagring	33,5 mrd.	62 pst.
Sum	54 mrd.	100 pst.

Disse tallene er utarbeidet ved hjelp av standard-kostnadsmetoden (SKM). I Rambøll-rapporten defineres denne metoden slik:

«SKM-metoden tar utgangspunkt i de arbeidsprosessene og tilknyttet ressursbruk en såkalt normalt effektiv bedrift har ved å etterleve lov- og regelverk som medfører administrative byrder. Selve kostnadene beregnes ved at man anslår tidsbruk per år for å etterleve informasjonskravene og ganger så tidsbruken opp med timeprisen (basert på timepriser fra SSB i 2006-priser definert i basismålingen) og den gitte populasjon som må etterleve informasjonskravet, for eksempel antall virksomheter eller antall innsendelser av et gitt dokument. Slik får man da den årlige kostnaden næringslivet har ved å etterleve ett gitt informasjonskrav. Besparelsene eller økningene i kostnader er altså per år.»

SKM-metoden er internasjonalt anerkjent som mål på forenkling og er basert på en kostnadsforståelse som sammenfaller med bedriftsøkonomiske prinsipper. Bruk av andre målemetoder til dette formål må unngås fordi de presenterer et feil bilde av reduksjonen i faktisk byrde for næringslivet. For eksempel kunne slik feilbruk observeres da regjeringen reduserte kravet til aksjekapital i AS-er fra 100 000 til 30 000 kroner. Ved den anledningen ble det fremstilt som om nærings- og handelsminister Trond Giske ville «spare 7 milliarder kroner» for småbedriftene (TV2, 2. september 2011). Imidlertid vil et redusert behov for kapitalinnskudd ikke være det samme som en redusert administrativ kostnad. Egenkapital som plasseres som i et aksjeselskap, kan ikke anses som midler benyttet til ressursforbruk – og er følgelig ikke en kostnad. Det er derfor nødvendig med de mer stringente resultatmålinger som gis gjennom SKM-metoden.

Resultatmåling av forenklingsarbeidet

Resultatmålinger er viktig for å oppnå effektiv målstyring, og for en moderne statsforvaltning spiller resultatorientert ledelse en viktig rolle. Systemet skal

stå til tjeneste for enkeltmennesker og enkeltbedrifter – og ikke omvendt. Siden 1980-tallet har denne tankegangen vunnet frem i organiseringen av offentlig sektor flere steder i verden. Resultatene har vært deretter. En økt effektivitet i offentlig sektor har kunnet gi privat sektor rom til å vokse. Bedre bruk av offentlige midler, økt transparens og en strømlinjeforming av administrative prosesser i offentlig sektor har bidratt til økt vekstkraft. Felles for landene som har kommet verst ut av den europeiske gjeldskrisen, er mangelen på en modernisering av offentlig sektor.

De nyere prinsippene for styring av offentlig sektor har ofte fått samlebetegnelsen «New Public Management» (NPM). Regjeringens mål om 20 pst. reduksjon i administrative kostnader er i tråd med denne tankegangen. Hovedtanken er at klare mål skal gi klare resultater. Imidlertid vil resultatorientert ledelse være feilslått dersom det ikke gjennomføres en kontinuerlig kontroll av faktisk måloppnåelse.

Målet om en 10 milliarders reduksjon av administrative kostnader bør derfor sammenstilles med løpende målinger av oppnådd forenkling. Disse løpende målinger bør presenteres to ganger i året, for eksempel i forbindelse med fremleggelsen av statsbudsjettet om høsten og revidert nasjonalbudsjett om våren. I tillegg bør målingene baseres på SKM-metoden, og gi en oversiktlig og ryddig forklaring av tallmaterialet som ligger bak utregningene.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen hvert halvår rapportere måloppnåelsen av regjeringens forenklingssløfte basert på standardkostnadsmetoden, fortrinnsvis i forbindelse med fremleggelsen av statsbudsjettet og revidert nasjonalbudsjett.

11. april 2012